

Historia szkoły w latach 1906-2000

Historię szkoły przy ul. Drewnianej/Dobrej barwnie relacjonuje nauczycielka tej placówki Pani Jadwiga Parczewska. Przypominamy fragmenty tej relacji i relacji innych historyków Warszawy. „Budynek szkolny „Pod mądrą sową” wybudowany w 1906 roku, był na Powiślu pierwszym gmachem mieszczącym miejskie szkoły publiczne. Dla tej przemysłowej dzielnicy było to wielkie wydarzenie. W owym czasie ten rejon Warszawy zamieszkiwała biedota. Powiśle było punktem zbornym całej czeladzi nadwiślańskiej, przewoźników, rybaków, wyrobników i drwali, ludzi o krzepkich barach i silnym zdrowiu a niezmordowanych w pracy, którzy każdej mając się roboty żyli z dnia na dzień, nie myśląc o jutrze”. (Franciszek Kostrzewski) **Było ono trochę na uboczu z racji swego położenia**, w dolnej części Warszawy, nad Wisłą. Dopiero zaczynano myśleć o tym, by rzekę przybliżyć miastu, czyli wybudować bulwary, zrobić lepsze połączenie przedłużając niektóre ulice w kierunku Wisły. Powstał także projekt budowy tzw. „trzeciego mostu”, późniejszego mostu J. Poniatowskiego.

W 1903 roku wybudowano elektrownię. Powstały nowe zakłady przemysłowe. W pierwszych latach XX wieku następuje w Warszawie rozwój cywilizacji przemysłowej. Otrzymała ona podstawowe urządzenia miejskie takie jak: wodociągi, kanalizację, tramwaje, oświetlenie. Jednak z higieną nie jest najlepiej, szczególnie w dzielnicach takich jak Powiśle, czyli przemysłowych. O podniesienie poziomu sanitarnego w miastach walczy dr Józef Polak, lekarz higienista, założyciel Warszawskiego Towarzystwa Higienicznego, popularyzator higieny. Chociaż jest to czas rewolucji 1905 roku, czas strajków, w tym również szkolnego, który ogarnął wszystkie szkoły warszawskie, domagając się wprowadzenia języka polskiego w szkołach, to dr Polak czyni starania, aby zapewnić dzieciom godziwe warunki do nauki. Właśnie dzieciom z biednych, przemysłowych dzielnic. W wyniku wieloletnich starań dr Polaka i inspektora szkolnictwa Sawienkowa wzniesiono w okresie rewolucji dwa pierwsze i wzorcowe jak na owe czasy gmachy szkolne (z szatniami, natryskami, salami gimnastycznymi): jeden w Warszawie lewobrzeżnej, drugi w prawobrzeżnej. W każdym z nich umieszczono po 14 szkół, które działały aż po lata dwudzieste. Jest nią także istniejąca do dziś szkoła „pod mądrą sową” przy ul. Drewnianej 8. „...z Grochowa wracamy na lewy brzeg Wisły, gdzie na Powiślu, na rogu Dobrej i Drewnianej sterczy (to dobre słowo), bodąc niebo secesyjnymi wieżyczkami, przedziwny gmach szkoły „pod sową”, dziś imienia Stanisława Dubois. Wzór tego dziwa przywiózł dr Polak z zagranicy, gdzie studiował budownictwo szkolne. Był to pierwszy publiczny gmach szkolny w Warszawie (inne były prywatne). To właśnie dr Polak uparcie walczył o jego budowę, on wprowadził pierwsze zastępy dzieci ze śmierzdzących nor czynszowych kamienic, gdzie gnieździły się szkółki elementarne. Ten przedziwny gmach stoi do dziś, przetrwał i wrósł w swoją ulicę i dzielnicę. Drewniana ulica, przy której stoi szkoła, jest krótka. Od ulicy Dobrej do Topiel. Przed wojną była trochę dłuższa, przecinała ulicę Dobrą i dochodziła do ulicy Elektrycznej. Obecnie jest to teren elektrowni. Nazwę swą wzięła ulica Drewniana od czterech drewnianych domów, wybudowanych w końcu XVIII w. Jeden z nich przetrwał do 1938 roku, pozostałe tylko do 1852 r. Może przyczyną zniszczenia były powodzie nawiedzające co jakiś czas Powiśle. W końcu XIX wieku zabudowa Drewnianej była niezwykle rzadka i chaotyczna. Zapewne ok. 1880 r. powstała niewielka kamienica i narożny dom na posesji nr 3 u zbiegu z ulicą Dobrą. (...) Na resztę zabudowy składały się w tym czasie jedynie prowizoryczne zabudowania drewniane, na posesjach 11-13 i 8-12. Dopiero w 1906 roku powstał przy Drewnianej prawdziwie wielkomiejski budynek szkół powszechnych”. (Jarosław Zieliński „Atlas dawnej architektury ulic i placów Warszawy”.) Ukończony w 1906 r. wg. projektu Henryka Juliana Gaya jako drugi tego rodzaju budynek wzniesiony przez magistrat specjalnie dla szkolnictwa niższego szczebla na terenach najuboższych dzielnic. Początkowo ulokowano tu aż 20 szkół jednoklasowych, a od 1915 r. dwie szkoły siedmioklasowe: męska nr 34 i żeńska nr 41. Budynek o bogato rzeźbionej fasadzie usytuowano na rogu ul. Dobrej. Cokół budowli składa się z wysokich suterren i kondygnacji przyziemia przeprutej rytmem szerokich okien zamkniętych odcinkami łuku ze zwornikami w ozdobnych opaskach. Tło stanowi groszkowany, ciemny tynk. Trzy górne piętra obłożone żółtą licówką otrzymały trójskrzydłowe okna prostokątne. Zasadnicza część frontu gmachu liczy 14 osi i zaopatrzone jest w dwa ryzality, z których zachodni został zwieńczony trójkątnym szczytem ze sterczyną i płaskorzeźbą sowy. Ryzalit ten przecina bryłę budynku frontowego tworząc skrzydło od strony dziedzińca. Trójosiowy ryzalit wschodni wypełniający narożnik ul. Dobrej otrzymał podwyższony dach zwieńczony szpiczastym, ostrosłupnym hełmem oraz dekoracją ślepego pasa ściany od strony ul. Dobrej w formie rzeźby sowy, która została umieszczona także nad przedsiönkiem dostawionym do pierwszej osi tej partii stylizowanego maswerku. Na ścianie północnej ryzalitu umieszczono zegar. Do zachodniego krańca fasady dostawiono partie w formie wieży nakrytej dachem namiotowym i ozdobnej, doczepionej do narożnika smukłą wieżyczką z wysokim hełmem. Całą fasadę kończy jednoosiowy aneks zespolony z wieżą. Naroża elewacji, ryzalitów i wieży ozdobiono strzępionymi boniami. Od strony ul. Dobrej do ryzalitu narożnego przytyka parterowa przybudówka i ogrodzenie szkolnego dziedzińca. Posecesyjna architektura całej budowli wyróżniała się czytelnymi aluzjami do sztuki późnego średniowiecza. W 1939 r. bomba silnie uszkodziła narożnik ryzalitu wschodniego, niszcząc wysoki dach, dekorację maswerkową i część licówkowej okładziny. Budynek prowizorycznie odremontowano, nie przywracając zniszczonych fragmentów wystroju. W 1944 r. Niemcy wymordowali wielu rannych z mieszczącego się tu szpitala powstańczego.

Wyciąg z księgi wieczystej:

W mieście Warszawie przy ulicy Dobrej i Drewnianej - Księga Wieczysta.

Dział III - ścieśnienie własności, ciężary wieczyste.

Nr 1 Stosownie do aktu z dnia 6 września 1856 r. Właściciel posesji Nr 2821a, Idzi Sikorki otrzymawszy zezwolenie na osztachetowanie tejże posesji na krawędzi wału ochronnego od Wisły z zachowaniem praw osób trzecich. Zobowiązał się, że ani do skarpy osztachetować się mającej ani do części ulicy Dobrej w jego posesję wchodzącej, żadnego prawa rościć ani z nich użytkować nie będzie mocen i na każde zapotrzebowanie Magistratu takowe w całości odda.

Decyzja z dnia 16 stycznia 1867 roku.

Na gruncie dziedzicznym położona nieruchomość z przyległościami obejmująca gruntu łokci kwadratowych 7800. Właściciel Jan Edward Przybylski. Prawem własności właściciela Idzi Sikorskiego z pośrednictwem kontraktu kupna i sprzedaży nieruchomości nr 2821a, w W-wie w dniu 3 marca 1866 roku zawartego za sumę rubli srebrnych 3900. Nieruchomość ta łącznie z nieruchomością nr 2821a, stanowiła jedną całość. Po odłączeniu jej od tejże nieruchomości nr 2821a, uregulowana została w księdze niniejszej z mocy wniosku w dniu 10 stycznia 1867 roku. Właściciel Zofia Przybylska i Emilia Degurska z Przybylskich. Dnia 23 czerwca 1902 r.

KALENDARIUM

1906 r. zostaje wzniesiony gmach szkoły według projektu Henryka Juliana Gaya.

1906 - 1915 działają szkoły 1 i 2 klasowe. Początkowo ulokowano aż 20 szkół jednoklasowych. Powszechne szkolnictwo elementarne miało za zadanie dać podstawowy zasób wiadomości. W szkołach jednoklasowych łączono oddział I i II razem, podobnie oddział III i IV. Z danych pochodzących z ksiąg adresowych można wyczytać nazwiska nauczycieli uczących w szkole: Aleksander Oblamski, Władysław Lesiewicz, Maciej Tarko, Stanisław Gołębowski, Gustaw Kownacki, Stanisław Śliwonik, Jan Gałązka, Stanisław Maciejewski, Bronisław Malanowski, Andrzej Gramulski, Artem Kotlar, Gustaw Kownacki, Adam Wojnacki, Zofia Orlin, Ksenia Sawinowska, Kazimiera Jurkiewicz, Aleksandra Zende, Władysław Lesiewicz. Nauka wszystkich przedmiotów odbywała się w języku rosyjskim.

Rok 1915 był rokiem przełomowym dla szkolnictwa polskiego. W czasie pierwszej wojny światowej szkoła przeszła w ręce polskich nauczycieli. Kwestią zasadniczą stała się powszechność nauczania na szczeblu podstawowym. Pierwszy program oświatowy wprowadzał zasadę szkoły tolerancyjnej, ze świeckimi nauczycielami, w której duchowni prowadzą tylko naukę religii.

1920 - 1929

Szkoła Miejska nr 34 - męska, kierownikiem szkoły był Pan Sawicki.

Szkoła Miejska nr 37 - męska, kierownikiem szkoły była Pani K. Jurlejewiczowa.

Szkoła Miejska nr 41 - żeńska, kierownikiem szkoły była Pani Pieczyńska.

Do szkoły żeńskiej wchodziło się od strony ulicy Drewnianej (obecnie wejście to nie istnieje). Do szkół męskich wchodziło się od ulicy Dobrej. Szkoły były połączone jedynie zamkniętym przejściem na parterze.

1930 - 1933

Miejska Szkoła Powszechna nr 34 liczyła 7 oddziałów.

Miejska Szkoła Powszechna nr 37 liczyła 7 oddziałów.

Miejska Szkoła Powszechna nr 41 liczyła 7 oddziałów.

Miejska Szkoła Powszechna nr 86 liczyła 7 oddziałów.

Szkoła Miejska Doksztalująca nr 6 (wieczorowa).

1934 - 1939

Powszechna Szkoła Miejska nr 34.

Powszechna Szkoła Miejska nr 41.

1939 r. - do jesieni 1941 r. Niemcy okupują gmach szkoły - mieszczą się tu koszary.

Od jesieni 1941 r. do 1943 r. - Szkoła Podstawowa nr 34 i 80.

1943 r. do marca 1944 r. - Niemcy ponownie zajmują gmach szkoły.

Od marca 1944 r. do czerwca 1944 r. Szkoła Podstawowa.

Od 1 sierpnia 1944 r. do 27 września 1944 r. w szkole jest szpital powstańczy.

W wymienionych latach w szkole pracowali między innymi: J. Wilczyńska, Dobrosielska,

1. Józef Oleksy, Lewandowski, A. Zwierzak, Stefania Radlicka, Robakiewicz,
2. Gromlewicz, Olecka, Faustyn Frysz, Jadwiga Parczewska, Żerańska, Kwiatkowska, Gordziałkowska, Michalska, I. Lewandowska, Sztorc, Wołągiewicz, Parczewski, Hip.

Od sierpnia 1945 r. do 1946 r. Szkoła Podstawowa nr 165 kierownikiem był Zygmunt Skrzeczkowski. W protokole Rady Pedagogicznej z 26 stycznia 1946 r. czytamy: „ Szkoła w zimie 1945/1946 słabo opalana, brak wielu szyb, należytych zamków, ubikacji. Nauczyciele mimo tych bardzo ciężkich warunków z narażeniem zdrowia i życia trwają na posterunku, dając sobą przykład ofiarności na rzecz dzieci, działwa idąc za przykładem nauczycieli garnie się do szkoły, mimo, że tyle braków i niewygód w niej znajduje.” Filia Gimnazjum i Liceum im. Stefana Batorego i Szkoła Podstawowa nr 34.

1947 - 1949 w budynku znajduje się także szkoła wieczorowa nr 7.

1950 - 1953 Szkoła Ogólnokształcąca Stopnia Podstawowego i Liceum nr 27 staje się pełną szkołą jedenastoletnią. Przeprowadza pierwszy egzamin maturalny. Wtedy maturę zdaje między innymi ks. Adam Boniecki (do 1999 r. redaktor naczelny Tygodnika Powszechnego). **Lipiec 1952 r.** rozpoczęto budowę sali gimnastycznej.

1953 - 1954 Państwowa Szkoła Ogólnokształcąca stopnia Podstawowego i Licealnego nr 27.

1946 - 1973 Szkoła Podstawowa nr 34.

1951 - 1970 Szkoła dla Pracujących nr 7.

1965 - 1971 ZSH dla pracujących Stołecznego Zjednoczenia Przedsiębiorstw Handlu Artykułami Przemysłowymi.

1968 - 1976 Zasadnicza Szkoła Zawodowa Doksztalcząca nr 8.

1973 - 1975 Zasadnicza Szkoła Zawodowa nr 15.

1954 - 1973 Szkoła Podstawowa nr 41 została przeniesiona do budynku na ulicę Bednarską 2/4. Nie znamy przyczyn przeniesienia szkoły. W tym czasie szkołą kierowali: Piotr Grabowiecki, Maria Gajewska, Irena Gierwatowska, Anna Król. W szkole były 22 oddziały i uczęszczało ponad 600 uczniów, którzy odnosili wiele sukcesów.

12 stycznia 1963 r. odsłonięto tablicę upamiętniającą rozstrzelanie w szpitalu powstańcym 22 rannych żołnierzy i cywilów.

1967/1968

- szkoła przystępuje do świątecznej akcji „O uśmiech dziecka”;
- bierze udział w II ogólnowarszawskim konkursie historycznym „Historia naszej dzielnicy i perspektywę jej rozwoju”;
- uczniowie zajmują I miejsce w Mistrzostwach Dzielnicy Śródmieście w pięcioboju oraz I miejsce we współzawodnictwie sportowym szkół śródmiejskich;

1968/1969

- uczniowie zajmują I miejsce w Mistrzostwach Dzielnicy Śródmieście w sztafecie 4x60m, w biegach przełajowych, gimnastyce i lekkiej atletyce oraz III miejsce w koszykówce chłopców;

1969/1970

- dyrektorem szkoły zostaje Anna Król;
- kolejny raz uczniowie biorą udział w noworocznej akcji „ O uśmiech dziecka”;
- uczniowie zajmują I miejsce w okręgowym konkursie matematycznym;
- zajmujemy I miejsce we współzawodnictwie sportowym szkół śródmiejskich oraz III miejsce w piłce nożnej chłopców;

1970/1971

- uczniowie biorą czynny udział w zbiórce funduszy na odbudowę Zamku Królewskiego zbierając kwotę 1416 zł.;

1971/1972

- zajmujemy III miejsce w okręgowych zawodach matematycznych;

1972/1973

- Decyzją Prezydium Dzielnicowej Rady Narodowej z dnia 22 lipca 1973 r.
- z dniem 1 września 1973 r. Szkoła Podstawowa nr 41 przenosi się do budynku przy ulicy Drewnianej 8;
- zostajemy wyróżnieni IV miejscem w ogólnopolskim konkursie „Zbiórki makulatury”;
- uczniowie zajmują III miejsce we współzawodnictwie sportowym szkół śródmiejskich;

1973/1974

- dyrektorem szkoły zostaje Jan Strzelec;
- w budynku rozpoczyna działalność Towarzystwo Śpiewacze „Lutnia”;
- uczennica klasy VIII zostaje laureatką Warszawskiego Konkursu Polonistycznego;
- w Okręgowych Zawodach Matematycznych uczniowie zdobyli I i cztery II miejsca;

1974/1975

- 14 maja 1975 r. zostaje otwarta Izba Pamięci;
- uczniowie odnoszą sukcesy w olimpiadach przedmiotowych: w Olimpiadzie Matematycznej dwa I miejsca, trzy II miejsca oraz jedno III miejsce; w Olimpiadzie Polonistycznej II i III miejsce; trzech finalistów Dzielnicowych Zawodów Chemicznych;

1975/1976

- kolejne sukcesy uczniów w olimpiadach przedmiotowych: dwa I miejsca w Olimpiadzie Polonistycznej;
- I miejsce w Olimpiadzie Języka Rosyjskiego oraz II miejsce w Olimpiadzie Matematycznej;

1976/1977

- dyrektorem szkoły zostaje Jan Dorosiewicz;
- rozpoczynają się starania o nadanie szkole imienia Stanisława Staszica;
- uczniowie zostają Mistrzami Dzielnicy Śródmieście w piłce koszykowej chłopców oraz zajmują III miejsce we współzawodnictwie sportowym szkół śródmiejskich;

1977/1978

- uczniowie zajmują dwa II miejsca i cztery III miejsca w Zawodach Matematycznych;

W latach 1979 - 1982 dyrektorem szkoły był Krzysztof Hanżek;

1982/1983

- dyrektorem szkoły zostaje Hanna Zientara;
- 31 maja 1983 r. odbyła się uroczystość nadania szkole imienia Stanisława Staszica. Sztandar szkoły został ufundowany przez Radę Rodziców;
- 9 sierpnia 1983 r. budynek szkoły zostaje wpisany pod numerem 1229 w rejestr zabytków Miasta Stołecznego Warszawy;

1983/1984

- uczniowie odnoszą znaczące sukcesy: mamy siedmiu finalistów Olimpiad Przedmiotowych;
- zajmujemy II i III miejsce w Warszawskiej Olimpiadzie Młodzieży w judo;

1984/1985

- odbywa się uroczyste odsłonięcie tablicy na II piętrze szkoły poświęconej Stanisławowi Staszicowi;
- uczeń zostaje laureatem I miejsca Olimpiady Polonistycznej;
- zajmujemy I i II miejsce w Warszawskiej Olimpiadzie Młodzieży w rzucie młotem oraz I miejsce w biegach przełajowych;

1985/1988 brak potwierdzonych źródeł

1988/1989

- uczniowie zajmują I i III miejsce w Olimpiadzie Języka Polskiego, II miejsce w Olimpiadzie Chemicznej;
- II miejsce we współzawodnictwie sportowym Dzielnicy Śródmieście;

1989/1990

- dyrektorem szkoły zostaje Jolanta Brzozowicz;

1990/1992

- w szkole powstają dwa pierwsze oddziały integracyjne na poziomie klasy I i II, ogółem przyjęto 14 uczniów;
- rodzi się tradycja wigilii klasowych i szkolnych;

1992/1993

- ukazuje się pierwszy numer pisma uczniów „Sokół” pod redakcją nauczyciela języka polskiego Pani Elżbiety Wilczyńskiej;

1993/1994

- dwoje uczniów zostaje finalistami Olimpiady Języka Polskiego, a czterech Olimpiady Matematycznej;

1994/1995

- dyrektorem szkoły zostaje Wanda Szklarska;
- szkoła otrzymuje środki z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych umożliwiające zakup urządzeń rehabilitacyjnych;
- zostaje opracowany Program pracy w oddziałach integracyjnych;
- w marcu odbył się organizowany przez szkołę pierwszy międzyszkolny Turniej Integracyjny „O Puchar Wiosny”;

1995/1996

- po pięćdziesięciu latach rozpoczyna się kapitalny remont szkoły;
- w wyniku ogłoszonego konkursu pismo uczniowskie zmienia nazwę na „Sówka”, redagują go uczniowie pod opieką nauczyciela języka polskiego Pani Justyny Serzysko;

1996/1997

- 16 listopada 1996 r. uroczyste obchody 90 - lecia szkoły;
- po remoncie pomnik Sowy wraca na swoje miejsce - dziedziniec szkoły;
- w szkole odbywają się lekcje pokazowe w klasach integracyjnych dla nauczycieli z całej Polski organizowane przez Centrum Pomocy Psychologiczno Pedagogicznej;
- redakcję gazetki szkolnej „Sówka” na 19 lat przejmuje nauczyciel języka polskiego Pani Grażyna Kowalska;

1997/1998

- szkoła otrzymuje prestiżowy tytuł Lidera Integracji;
- rozpoczyna się realizacja międzynarodowego programu „Innowacje”, w ramach którego powstaje katalog kryteriów i ocen zabawek i przedmiotów terapeutycznych dla dzieci niepełnosprawnych. Nauczyciele naszej szkoły byli obecni na konferencjach w Berlinie i Halmstad w Szwecji;
- po wizycie profesora nauk politycznych z Japonii Pani KumikoInoguchi uczniowie nawiązują kontakt ze szkołą Junior High School w Sagamihara w Japonii;
- szkoła bierze udział w pierwszej ogólnopolskiej akcji „Sprzątanie świata - Polska 1997”;
- uczennica klasy VIII zostaje laureatką Konkursu Polonistycznego;
- w maju 1998 r. odbywa się pierwszy Festyn Środowiskowy organizowany przez szkołę „Bawmy się razem”;

1998/1999

- uczniowie biorą udział w kolejnej akcji „Sprzątanie świata”, robiliśmy to w lasach w Rembertowie;
- 19 stycznia 1999 r. szkołę odwiedził Pan Stanisław Broniewski pseudonim Orsza, harcmistrz, podporucznik Armii Krajowej, Naczelnik

Szarych Szeregów, dowódca akcji „Pod Arsenalem”. Uczestnik Powstania Warszawskiego, Kawaler Orderu Orła Białego;

- uczniowie włączają się aktywnie w obchody roku Mickiewiczowskiego;

1999/2000

- Uchwałą Rady Gminy Warszawa Centrum powstaje Zespół Szkół nr 9 (obecnie 69), w skład którego wchodzi: Szkoła Podstawowa nr 41 i Gimnazjum nr 40 z Oddziałami Integracyjnymi;
- usunięto kolejne bariery architektoniczne: zainstalowano podnośniki i windy, dobudowano skrzydło szkoły;
- 13 maja 1999 r. odbywa się kolejny Festyn Środowiskowy, na którym uczniowie spotkali się z olimpijczykami: Zygmuntem Smalcerzem - ciężarowcem i Kajetanem Broniewskim - wioślarzem;

oprac. Ewa Furmańska, Grażyna Kowalska